

Náš učitel akademik Vilém Laufberger (29. 8. 1890–29. 12. 1986)

Letos, 29. prosince, uplyne 20 let od úmrtí akademika Viléma Laufbergera. Dnes už je nás jen malá hrstka, kteří jsme mohli pracovat v jeho blízkosti a vzpomínka na „pana profesora“ je stále živá. Poznal jsem ho za studií na lékařské

fakultě UK v Praze po roce 1946, kdy jsme většinou nechápali jeho vědecké přednášky a při zkouškách ho naše znalosti vedly často k rozpačitému úsměvu. Od roku 1960, kdy V. Laufberger založil v Nemocnici na Bulovce Laboratoř grafických vyšetřovacích metod Československé akademie věd (LGVM ČSAV), jsem se stal členem lékařského kolektivu a mohl pracovat v jeho blízkosti. Nepoznal jsem skromnějšího člověka, který by byl stále v plné práci a vždy ochotný poskytnout radu a pomoc. Byl přísným a spravedlivým učitelem i kritikem. Jeho celý život byl živou legendou vědeckého výzkumu v širokých lékařských oborech, do kterých se svými originálními vědeckými pracemi zařadil mezi přední

mezinárodní vědce a udával nové směry ve výzkumu. Mohu jen stručně připomenout jeho poslední vědeckou činnost v oboru elektrokardiografie, které se plně věnoval až do konce svého života.

Laufberger pochopil jako fyziolog a lékař, že vývoj klinické elektrokardiografie s řadou popisovaných křivek s empirickým posuzováním vyžaduje nový pohled na zdroj elektrických srdečních potenciálů a na měření i výklad povrchového elektrického pole. Svůj výzkum zaměřil převážně na získávání a ověřování informací na člověku v nově založeném ústavu LGVM ČSAV. V té době to bylo jedno z prvních patofyziologických a bioinženýrských pracovišť s lůžkovým klinickým provozem se zaměřením na srdeční choroby. Laufberger ve svém starším věku překypoval nápady a iniciativou. Dával četné podněty k sestrojování různých přístrojů a modelů k výzkumné práci. Ze získaných a ověřených údajů dal v té době nové teoretické i praktické základy k prostorovému zobrazení elektrického srdečního pole. Určování středu elektrické symetrie a nový systém svodů na lokalizovaném zdroji, s normalizací velikosti ortogonálních svodů na stejnou vzdálenost, bylo originálním způsobem měření elektrického srdečního pole. Orbitální spaciokardiografie pak prokázala vlastnosti celého rozložení všech EKG na hrudníku. Symetrii elektrického srdečního pole též ověřil vytvořením zrcadlových vektorogramů (VKG) z kombinací zrcadlových protisvodů. Metodiku orbitální spaciokardiografie ověřoval zpětně tak, že syntetizované libovolné EKG na orbitě srovnával s nalezenými EKG na hrudníku podle prostorových úhlů polohy spaciokardiogramu. Vedle vědecké činnosti se Laufberger podílel i na četných organizačních aktivitách. Spolu s H. a Z. Kovaříkovými z Polska a s I. Rutkayem-Nedeckým byl zakladatelem vektorkardiografických mezinárodních setkání a později elektrokardiografických kongresů, které se pravidelně konaly každoročně. Byly to vědecké publikační srazy, ze kterých se později stalo mezinárodní světové fórum. Své výzkumy pravidelně přednášel na těchto kongresech, publikoval a stále studoval novou i mezioborovou literaturu. Ještě v 80. letech publikoval program počítačové diagnostiky k oktantovým hodnocením VKG.

Laufbergerova schopnost předvídat v elektrokardiografii pokrok v dalším rozvoji se stala základem české i mezinárodní elektrokardiologie a poselstvím dalším generacím. V tomto duchu pokračujeme na nynějším pracovišti Kardiologie na Bulovce s primářem MUDr. P. Jebavým, CSc., v diagnostice kardiologických onemocnění.

MUDr. Václav Král, CSc.,
Kardiologie na Bulovce s. r. o., Praha